

การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจภายใน และคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

(Vaginal examination and liquid-based cytology)

คำจำกัดความ (Definition)

การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจภายในและคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเป็นการดูแลสตรีที่ได้รับการตรวจภายในเพื่อตรวจหาความผิดปกติทางระบบอวัยวะสืบพันธุ์และตรวจหาและวินิจฉัยมะเร็งปากมดลูกระยะแรก

วัตถุประสงค์ (Objective) เพื่อให้ผู้รับการตรวจ

1. มีความพร้อมและให้ความร่วมมือ
2. ได้รับการตรวจวินิจฉัยตามแนวทางการรักษาของแพทย์

อุปกรณ์ (Equipment)

1. คีมปากเปิด (Speculum) ขนาดเล็ก/กลาง/ใหญ่
2. ไม้ Ayres spatula and brush หรือ broom
3. กระจกบรรจุน้ำยารักษาสภาพเซลล์
4. น้ำยาหล่อลื่น (Lubricant gel)
5. เตียงตรวจภายในและโคมไฟส่องตรวจ
6. ถุงมือปราศจากเชื้อ
7. ผ้าถุง ผ้าวางเตียง ผ้าปิดตา ผ้าสีเหลี่ยมขนาด 40×40 ซม.

การประเมิน (Assessment)

1. ไม่อยู่ในช่วงมีประจำเดือน
2. งดเพศสัมพันธ์มาก่อน 48 ชั่วโมง
3. ไม่สวนล้างช่องคลอดและไม่เหน็บยาในช่องคลอดมาก่อน 48 ชั่วโมง
4. ไม่ตรวจภายในมาก่อน 24 ชั่วโมง

ข้อวินิจฉัยการพยาบาล (Nursing diagnosis)

1. การเตรียมตัวเพื่อรับการตรวจไม่ถูกต้อง (Deficient knowledge)

2. เสี่ยงต่อความคลาดเคลื่อนในการอ่านผลการตรวจ
3. เสี่ยงต่อการเปิดเผยผู้รับการตรวจ

การวางแผนการพยาบาลและผลลัพธ์ (Outcome identification and planning)

1. ผู้รับการตรวจเตรียมความพร้อมก่อนรับการตรวจถูกต้องและสิ่งส่งตรวจถูกต้องเหมาะสม
2. ผู้รับการตรวจปลอดภัยจากการพลัดตกเตียง
3. ผู้รับการตรวจได้รับความเป็นส่วนตัว

ขั้นตอนการปฏิบัติ (Implementation)

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
1. แจ้งให้ผู้ป่วยทราบ ประเมินสภาพผู้ป่วย และอธิบายขั้นตอนการตรวจ	- ให้การพยาบาลเหมาะสมกับสภาพผู้ป่วย เคารพ สิทธิผู้ป่วยลดความวิตกกังวลและขอความร่วมมือ
2. ล้างมือให้สะอาดหรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- ป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
3. จัดเตรียมอุปกรณ์เครื่องมือให้พร้อมติด sticker ชื่อ-สกุล เลขประจำตัวผู้ป่วย (HN) ที่ขูด น้ำยารักษาสภาพเซลล์	- ประหยัดเวลาความพร้อมในการตรวจ
4. เตรียมผู้รับการตรวจดังนี้	- เตรียมความพร้อมก่อนรับการตรวจ
4.1 แจ้งให้ทราบว่า จะได้รับการตรวจ ภายในและคัดกรองมะเร็งปากมดลูก	
4.2 ให้ถ่ายปัสสาวะทิ้ง	- ผลการตรวจถูกต้องแม่นยำ
4.3 ให้นุ่งผ้าถุง ถอดกางเกงชั้นในออก	- ความสะดวกในการตรวจ
4.4 ขึ้นนอนบนเตียงในท่าขบนิ้ว (Lithotomy Position) ปิดตาคลุมผ้า บริเวณหน้าท้องและต้นขา ปิดผ้าม่าน ให้มิดชิด	- ป้องกันการเปิดเผยผู้ป่วย

รูปแสดงการจัดท่า ทำ Lithotomy Position

5. การพยาบาลขณะรับการตรวจ

- 5.1 สั่งเครื่องมือตรวจภายใน แอ่งอุปกรณ
ที่ใช้เก็บเซลล์ที่ปากมดลูกในน้ำยารักษา
สภาพเซลล์ทันทีอย่างน้อย 20 ครั้ง
- 5.2 อยู่เป็นเพื่อนขณะตรวจตลอดเวลา

- ความถูกต้องในการเก็บสิ่งส่งตรวจและ
สะดวกรวดเร็วในการวินิจฉัย

- ช่วยในการตรวจดูแลผู้รับการตรวจและเป็น
บุคคลที่ 3 ในกรณีแพทย์เป็นเพศชาย

กิจกรรม (Action)	เหตุผล (Rationale)
6. นำสิ่งส่งตรวจ ส่งที่ห้องปฏิบัติการเซลล์วิทยาพร้อมใบส่งตรวจ	- รับการวินิจฉัยในเวลาที่เหมาะสม
7. เก็บอุปกรณเพื่อทำความสะอาดตามมาตรฐานหน่วยป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ และล้างมือให้สะอาดหรือใช้ Waterless 20-30 วินาที	- ลดจำนวนเชื้อโรคและป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค
8. บันทึกการตรวจภายใน การส่งสิ่งส่งตรวจลงในประวัติผู้ป่วย (OPD Card) /ทะเบียนผู้รับการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก	- เป็นหลักฐานทางการพยาบาล และดำเนินการแจ้งผล

การบันทึก(Documentation)

หัตถการที่ได้รับ การส่งสิ่งส่งตรวจ การนัดหมายครั้งต่อไป ชื่อที่อยู่และหมายเลขโทรศัพท์เพื่อแจ้งผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

ข้อควรระวัง(Special consideration)

1. การเปิดเผยผู้รับการตรวจ
2. ห้ามผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปขณะทำการตรวจ
3. บรรยากาศในขณะที่รับการตรวจควรเงียบสงบ ไม่พูดคุยหัวข้ออื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง
4. การตรวจสอบความถูกต้องของสิ่งส่งตรวจ(Specimen)ก่อนส่งหน่วยเซลล์วิทยา

ข้อห้ามของการตรวจภายใน

สตรีที่สงสัยหรือวินิจฉัยว่าเป็นรกเกาะต่ำเพราะอาจสัมผัสรกและทำให้มีเลือดออกได้

เอกสารอ้างอิง

1. บัณฑิต จันทะยานี สายัณห์ สวัสดิ์ศรี เพิ่มศักดิ์ สุเมฆศรี และ วรพงษ์ คงมีผล บรรณาธิการ. (2550). หัตถการสูติศาสตร์และนรีเวชวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 1 . กรุงเทพฯ: โครงการตำรา วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
2. ประสงค์ ตันมหาสมุทร พฤษ จันทรประภาพ อรรถพล ใจชื่น ชันยรัตน์ วงศ์วานนุรักษ์ และ ตรีภพ เลิศบรรณพงษ์ บรรณาธิการ.(2555). สูตินรีเวชทันยุค. พิมพ์ครั้งที่ 1 .กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด

การประเมินผล (Evaluation) การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจภายใน และคัดกรองมะเร็งปากมดลูก

เกณฑ์การประเมินผล	ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 1		ครั้งที่ 1	
	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่	ใช่	ไม่ใช่
<p>เชิงโครงสร้าง</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ปฏิบัติ คือพยาบาล หรือผู้ช่วยพยาบาล 2. จัดเตรียมอุปกรณ์ครบถ้วน 						
<p>เชิงกระบวนการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. มีการให้ข้อมูลผู้ป่วย 2. ล้างมือให้สะอาด หรือ Waterless ก่อนและหลังทำหัตถการ 3. เตรียมผู้ป่วยได้ถูกต้อง 4. เตรียมและส่งสิ่งส่งตรวจ (Specimen) ถูกต้อง 5. มีบันทึกการตรวจภายในและการส่งสิ่งส่งตรวจในประวัติผู้ป่วย 						
<p>เชิงผลลัพธ์</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้รับการตรวจได้รับการตรวจภายในและคัดกรองมะเร็งปากมดลูก 2. ผู้รับการตรวจมีความพึงพอใจในบริการ 3. ส่งสิ่งส่งตรวจได้ถูกต้อง 4. มีบันทึกการตรวจในและการส่งสิ่งส่งตรวจในประวัติผู้ป่วย 5. ผู้รับการตรวจได้รับการแจ้งผลการตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูก 						